

Koester de vrijheid om te experimenteren

17 juni 2021 door **Arnold Verplancke, Brabant Cultureel**

... **Discordia**

Aan dat belang daarvan moest ik een dag later ook denken toen ik een voorstelling zag van Maatschappij Discordia, getiteld **Fleischmann**. Hoewel dat stuk ongeveer het andere uiterste vertegenwoordigt: het biedt vrijwel geen handeling en richt zich vooral op het experimenteren met tekst. Discordia is een theatercollectief dat al sinds 1981 bestaat en steeds nieuwe manieren van overdracht onderzoekt. Daarbij trekt het zich niets aan van traditionele toneelconventies.

Op de vlakke vloer staan twee acteurs, Jan Joris Lamers (1942) en Miranda Prein (1971). Hij zal bijna niet van zijn plaats komen en heeft voor alle zekerheid zelfs een tekstboek voor zich. Dat is niet ongewoon bij Discordia. De speler staat als acteur op het toneel en speelt niet iemand anders. Zij beweegt overigens wel wat op en rond een stapel houten schotten. De twee gebruiken een tekst die is geschreven door Gerardjan Rijnders (in een grijs verleden nog artistiek leider van Zuidelijk Toneel Globe) en Peter Verburgt.

Jan Joris Lamers en Miranda Prein in **Fleischmann**. Foto > Sofie Knijff

Het uitgangspunt luidt: er is iemand aangespoeld op het strand en zijn hart en tong zijn uit zijn lichaam gesneden. Wat de twee acteurs doen in het uur dat de voorstelling duurt, is wat eigenlijk bij het begin van elk repetitieproces gebeurt: een personage creëren. Wie is die aangespoelde man, wat heeft hij gedaan dat hij zo gruwelijk is vermoord en toegetakeld? Om een rolfiguur gestalte te kunnen geven op het toneel, moet je er een mens van vlees en bloed van maken, hem aankleden met allerlei eigenschappen.

Geen mening

Dat blijkt nogal lastig, want Fleischmann, zoals hij gaat heten, past eigenlijk in geen enkele categorie. Voor hem bestaat er geen goed of kwaad, zo vertelt het tweetal. Geen schuld of onschuld. Hij weigert elk moreel oordeel. Hij hoopt nergens op en verwacht ook niets. Hij verlangt ook niet naar een betere wereld. Hij wijst elke tweedeling af, dus is niet vóór of tegen. Mening en standpunten vindt hij onzin. Hij accepteert het leven en de wereld onder het motto: het is zoals het is.

Door deze houding roept hij juist enorm veel weerstand op, beseffen ze. Zeker bij mensen die zo ongeveer leven van het voortdurend uitdragen van meningen. Zo maakt Fleischmann zich immers los van de kudde van opiniemakers en hun ontelbare volgelingen. Die zien in hem een besmettingsgevaar. Fleischmann ondermijnt hun positie.

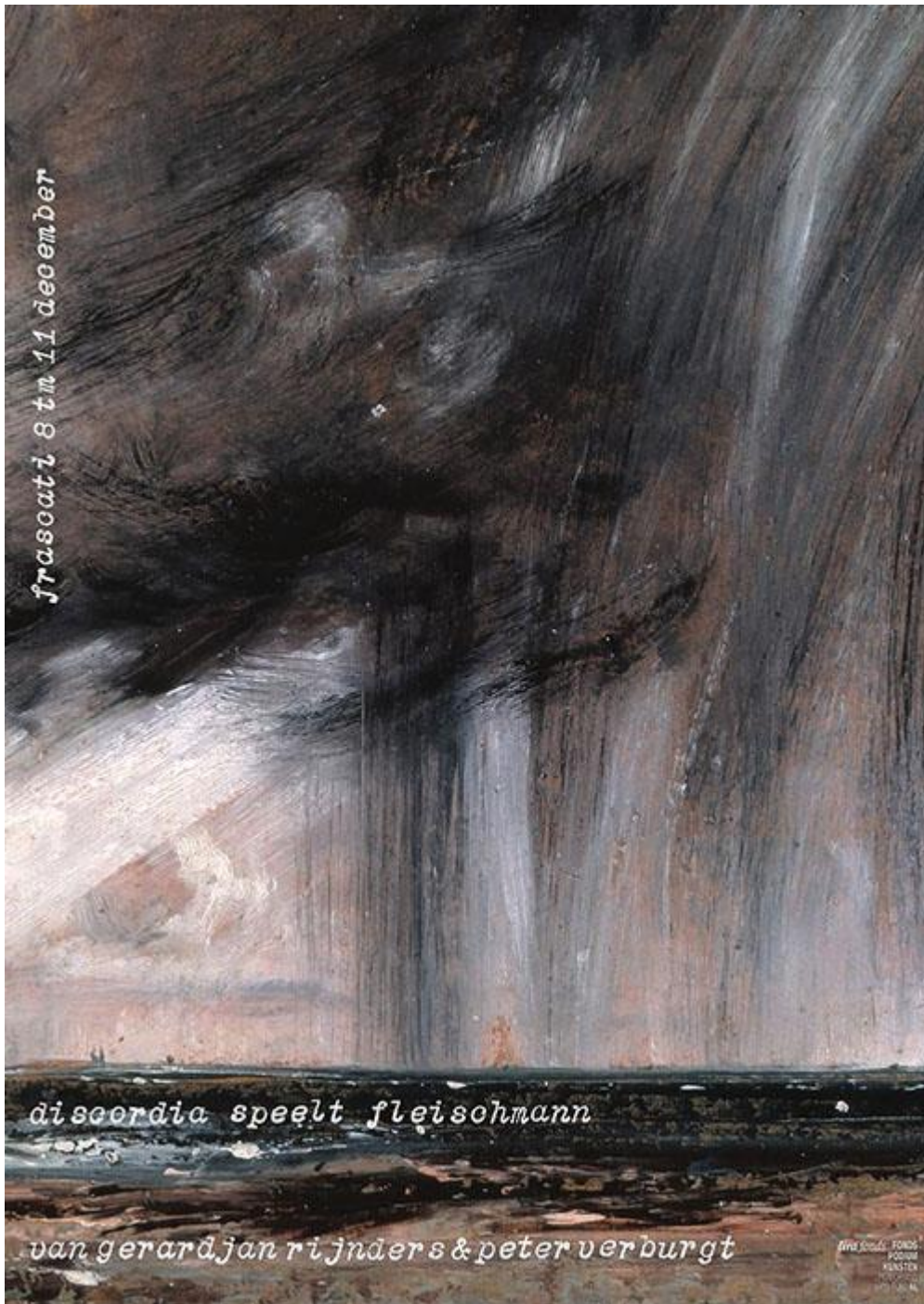
'Wat de twee acteurs doen in het uur dat de voorstelling duurt, is wat eigenlijk bij het begin van elk repetitieproces gebeurt: een personage creëren.' Foto > Sofie Knijff

Heeft hij dan geen medestanders, vraagt Lamers. Toch wel, die willen zelfs een fanclub voor hem oprichten, maar omdat hij ook dat onzin vindt en elke tegenstelling pro en contra afwijst, veranderen ook zij in tegenstanders. Terwijl Lamers en Prein dit personage Fleischmann uitdiepen, ontstaan er mooie, soms filosofische dialogen. Over

hoe wij automatisch oordelen, en bij voorkeur in zwart en wit. Dat er in de natuur geen sprake is van goed en kwaad. Dat het kennelijk 'not done' is om geen mening te hebben.

Rijtjeshuis

Is Fleischmann een excentrieke man? Nee hoor, hij woont in een gewoon rijtjeshuis met tuin in Boskoop, zo kleurt Prein zijn achtergrond in. En hij houdt van Bach, met name van de Goldbergvariaties waar hij alle uitvoeringen van heeft.

Discordia maakt er een interessante voorstelling van voor ongetwijfeld een klein publiek dat bereid is geconcentreerd te luisteren, mee te denken en het experiment koestert. Het stuk ging eind vorig jaar al in première, maar daarna moesten de theaters op slot. Het is deze week te zien in Frascati in Amsterdam en later ongetwijfeld ook elders.

<https://www.brabantcultureel.nl/2021/06/17/koester-de-vrijheid-om-te-experimenteren/>